

MRF 2024.275

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 29. oktober 2024, j.nr. 24/04963

Ikke medhold i klage over Miljøstyrelsens indirekte afgørelse om, at tilladelse efter havmiljølovens § 26 til klapning af 400.000 m³ uddybningsmateriale fra sejlrende på en klapplads i Storebælt beliggende i Natura 2000-område, da klapning af oprensnings- og uddybningsmateriale er undtaget fra affaldsdirektivet og dermed ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11.b om anlæg til bortskaffelse af affald. Klaptilladelsen stadfæstet, idet nævnet bl.a. fandt, der ikke var krav om habitatkonsekvensvurdering, og at tilladelsen ikke var i modstrid vandrammedirektivets forbud mod forringelse af vandmiljøet, uanset at vandområdets kemiske tilstand var ikke-god.

Miljøstyrelsen meddelte i marts 2024 en 2-årig tilladelse efter havmiljølovens § 26 til Nakskov Havn til klapning af 400.000 m³ uddybningsmateriale på en klapplads i det sydlige Storebælt mellem 6,5 km og 10 km fra uddybningsområdet. Klappladsen er beliggende i Natura 2000-område nr. 116, Centrale Storebælt og Vresen, og inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 128, Smålandsfarvandet. Klappladsen er endvidere beliggende i vandområde 215, Storebælt, syd 12 sømil, som er målsat til god kemisk tilstand og uden økologiske målsætninger. Ifølge tilstandsvurderingen af vandområdet i vandområdeplanerne for 2021-2027 er den samlede kemiske tilstand ikke-god, idet miljøkvalitetskravene for bly og cadmium i biota er overskredet. Materialet, som skulle klappes, bestod hovedsageligt af moræneler, som var overlejret af et tyndt sedimentationslag, der bestod af bl.a. sand med dele af siltet blødbund. Uddybningsaktiviteten var omfattet af Kystdirektoratets tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a fra oktober 2022 til omlægning og udvidelse af sejlrenden i Nakskov Fjord. Styrelsen henviste i klaptilladelsen til en miljøkonsekvensrapport, som var udarbejdet i forbindelse med uddybningsprojektet, idet den indeholdt en vurdering af påvirkningerne på miljøet ved klapning. I forbindelse med klaptilladelsen var klappematerialets forureningsgrad tillige inddraget. Afgørelsen blev påklaget af Borgergruppen for minimering af miljøskader ved klapning i danske havområder, som bl.a. anførte, at klapning af sediment er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, at klaptilladelsen ikke tog stilling til optagningen, at tilladelsen var i strid med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, og at der ikke var foretaget en tilstrækkelig vurdering af muligheden for nyttiggørelse. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) bemærkede med hensyn til VVM-reglerne, at Miljøstyrelsens klaptilladelse udgjorde en indirekte afgørelse om, at det ansøgte projekt ikke var omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven og derfor ikke skulle

screenes. Nævnet tiltrådte, at klapning ikke i sig selv er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2. Særligt for så vidt angik bilag 2, pkt. 11.b om anlæg til bortskaffelse af affald bemærkede nævnet, at det fremgår af affaldsdirektivets art. 2(3), at direktivet ikke omfatter sedimenter, der flyttes inden for overfladevand med henblik på forvaltning af vand og vandveje eller for at forhindre oversvømmelse eller afbøde virkningerne af oversvømmelse og tørke eller landindvinding, hvis det bevises, at sedimenterne er ikke-farlige. Nævnet bemærkede dernæst, at det ikke fremgår af VVM-direktivet, at affaldsdirektivets undtagelser ikke finder anvendelse på direktivet, og at det var nævnets vurdering, ”at undtagelsen efter affaldsdirektivet også finder anvendelse på affaldsbegrebet, som dette er anvendt i VVM-direktivet”. På baggrund af Kommissionens vejledninger til affaldsdirektivet fandt nævnet, at affaldsdirektivets art. 2(3) sammenholdt med de danske regler i havmiljøloven og klappbekendtgørelsen må forstås sådan, at oprensnings- og uddybningsmateriale, der klappes i henhold til havmiljølovens § 26, er undtaget fra affaldsdirektivet, hvorfor der ikke dermed kunne være tale om anlæg til bortskaffelse af affald i VVM-direktivets og miljøvurderingslovens forstand. For så vidt angik klagepunktet om manglende stillingtagen i klaptilladelsen til optagningen bemærkede nævnet bl.a., at i tilfælde, hvor en optagning i form af uddybning af et havnebassin eller en sejlrende er tilladt med hjemmel i havnelovens § 2 eller kystbeskyttelseslovens § 16 a, skal Miljøstyrelsen som tilladelsesmyndighed efter havmiljølovens § 26 sikre, at kravene i havmiljøloven er opfyldt, herunder særligt de fastlagte aktionsniveauer i forhold til dumpningen. Nævnet bemærkede videre, at tilladelsesmyndigheden kan inddrage oplysninger, som fremgår af andre myndigheders vurderinger og afgørelser, herunder vurderinger, der er foretaget i forbindelse med en optagning, som er baseret på tilladelse efter anden regulering end

havmiljøloven, såfremt de anførte oplysninger er relevante og tilstrækkelige. Da uddybningsaktiviteten var omfattet af Kystdirektoratets tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a fra oktober 2022 til omlægning og udvidelse af sejlrenden i Nakskov Fjord, og da styrelsen i den påklagede afgørelse havde inddraget vurderinger fra Kystdirektoratets tilladelse og den tilhørende miljøkonsekvensrapport, fandt nævnet, at der i forhold til den påklagede klaptilladelse ikke forelå en retlig mangel. Om påvirkningen af målsatte vandområder konstaterede nævnet indledningsvis, at det fremgik af vandområdeplanerne 2021-2027, at den samlede kemiske tilstand i det berørte vandområde var ikke-god pga. overskridelser af miljøkvalitetskravene for bly- og cadmium i biota. Nævnet konstaterede videre, at analyser af klapmaterialet viste, at indholdet af miljøfarlige stoffer som et vægtet gennemsnit for det enkelte stof lå markant under nedre aktionsniveau fastsat i klapvejledningen. Dermed lå indholdet af miljøfarlige stoffer tillige under miljøkvalitetskravene for bl.a. bly og cadmium. Nævnet fandt på den baggrund ikke grundlag for at tilsidesætte styrelsens vurdering af, at klapningen ikke ville medføre en forringelse af den kemiske tilstand eller hindre målopfyldelse i vandområdet. Desuden bemærkede nævnet, at det var enigt med styrelsen i, at der i vurderingen af påvirkningen fra øvrige kilder alene skal tages højde for godkendte aktiviteter, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5, og således ikke eventuelle fremtidige faser af et større og sammenhængende projekt, hvis der endnu ikke er meddelt konkret tilladelse hertil. For så vidt angik påvirkningen af Natura 2000-området fandt nævnet ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at tilladelsen ikke krævede konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, idet nævnet lagde vægt på, "at der i væsentlighedsvurderingen er inddraget relevant viden og tilgængelige oplysninger om arternes konkrete levesteder og fødesøgningsområder [...], og] at klapningen tidsmæssigt er begrænset og i øvrigt vurderes ikke at ville medføre

varige forandringer, hvorfor fuglene hurtigt vil kunne genoptage raste og fødesøgning i området efter endt klapning. Nævnet bemærker i øvrigt, at der i forvejen er forstyrrelser i området i form af en færgerute, der krydser ind over projektområdet". Nævnet fandt heller ikke grundlag for at tilsidesætte styrelsens vurdering af, at projektet ikke ville beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arten marsvin. For så vidt angik klagepunktet om muligheden for nyttiggørelse af optagningsmaterialet og hierarkiet i klapbekendtgørelsen bemærkede nævnet, at det er en forudsætning for at få tilladelse til klapning, at ansøgeren dokumenterer, at materialet ikke kan nyttiggøres, eller at dette vil være uforholdsmæssigt dyrt. Af afgørelsen fremgik, at ansøger (Lolland Kommune) havde oplyst, at der ikke var identificeret muligheder for nyttiggørelse særligt som følge af de geotekniske egenskaber af materialerne. Ansøger havde på styrelsens anmodning vurderet et teoretisk scenarie for nyttiggørelse af materialerne og havde konkluderet, at gennemførelsen af et sådant projekt ville være væsentlig dyrere og ikke medføre et bedre samlet miljømæssigt resultat. Nævnet fandt herefter ikke grundlag for at tilsidesætte styrelsens vurdering af, at der i den konkrete sag var foretaget en tilstrækkelig undersøgelse af mulighederne for nyttiggørelse af optagningsmaterialet forud for meddelelse af nyttiggørelse. Nævnet bemærkede, at der måtte overlades styrelsen et vist skøn i vurderingen af, om konkret havbundsmateriale kan nyttiggøres, og at det i forhold til ansøger alene kan kræves, at aktuelle og realistiske nyttiggørelsesmuligheder undersøges nærmere. Samlet set kunne Miljø- og Fødevarerklagenævnet ikke give medhold i klagen over Miljøstyrelsens indirekte afgørelse om, at klapning ikke var omfattet af miljøvurderingsloven, ligesom nævnet stadfæstede Miljøstyrelsens klaptilladelse, dog med den ændring at tilladelsens 2-årige gyldighedsperiode blev forlænget svarende til nævnets sagsbehandlingstid, idet klagen efter havmiljølovens § 53, stk. 2, havde haft opsættende virkning.

Kommentar: Afgørelsen giver anledning til tre bemærkninger, hvor den første vedrører forholdet til VVM-reglerne. Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagde til grund, at VVM-direktivets bilag II, pkt. 11.b om anlæg til bortskaffelse af affald og den modsvarende bestemmelse i miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11.b skal fortolkes i overensstemmelse med afgrænsningen af affaldsdirektivets (2008/98) anvendelsesområde, hvor nævnet henviste til undtagelsesbestemmelsen i affaldsdirektivet i art. 2(3), der lyder: "Med forbehold af de forpligtelser, der er indeholdt i anden relevant fællesskabslovgivning

omfatter dette direktiv ikke sedimenter, der flyttes inden for overfladevand med henblik på forvaltning af vand og vandveje eller for at forhindre oversvømmelse eller afbøde virkningerne af oversvømmelse og tørke eller landindvinding, hvis det bevises, at sedimenterne er ikke-farlige". Nævnets afgørelse må forstås sådan, at allerede fordi klapning af oprensnings- og uddybningsmateriale efter nævnets opfattelse er undtaget fra affaldsdirektivets anvendelsesområde i medfør af art. 2(3), kan der ikke være tale om "anlæg til bortskaffelse af affald" i VVM-direktivets og miljøvurderingslovens forstand. Der kan anføres flere argumenter imod denne fortolkning. For det første er det meget vanskeligt at forene den af nævnet påståede kobling mellem VVM-direktivets bilag og afgrænsningen af affaldsdirektivets anvendelsesområde med EU-Domstolens praksis om VVM-direktivet. Efter Domstolens faste praksis skal bilagspunkterne fortolkes udvidende under hensyn til direktivets formål, som det kommer til udtryk i bl.a. sag C-486/04, hvor Domstolen fastslog, at bilag I, pkt. 10 om anlæg til bortskaffelse af ikke-farligt affald med en kapacitet på over 100 tons/dag også omfatter anlæg til nyttiggørelse af affald. Domstolen afviste i den forbindelse udtrykkeligt, at VVM-direktivet skal fortolkes eller afgrænses i overensstemmelse med affaldsdirektivet, medmindre der i VVM-direktivet findes en udtrykkelig henvisning til affaldsdirektivet, hvilket siden er tiltrådt i sag C-255/05. I forhold til spørgsmålet, om klapning er omfattet af VVM-direktivets bilag II, pkt. 11.b, kan det konstateres, at der ikke i dette bilagspunkt findes nogen henvisning til affaldsdirektivet, og det forekommer således at være i direkte modstrid med EU-Domstolens praksis, når klagenævnet fandt det afgørende, at det ikke fremgår af VVM-direktivet, at affaldsdirektivets undtagelser ikke finder anvendelse på direktivet. Det må ligeledes bero på en misforståelse, når klagenævnet anfører, "at undtagelsen efter affaldsdirektivet også finder anvendelse på affaldsbegrebet, som dette er anvendt i VVM-direktivet", idet affaldsdirektivets art. 2(3) ikke indeholder en undtagelse fra affaldsbegrebet, men derimod netop forudsætter, at sedimenter, der flyttes inden for overfladevand, må anses for affald, som dog under visse omstændigheder alligevel er undtaget fra affaldsdirektivets regler. Det kan tilføjes, at EU-Domstolens udvidende fortolkning af VVM-direktivet i andre sammenhænge er lagt til grund i klagenævnspraksis, hvor det i overensstemmelse med de nævnte domme bl.a. antages, at nyttiggørelse af affald kræver VVM-screening. I forhold til klapning vil det formentlig kun forholde sig anderledes end anført ovenfor, såfremt der er meddelt en VVM-tilladelse til selve den klapplads, hvor uddybningsmaterialet tillades klappet, idet der herved – som for andre deponeringsanlæg – er taget stilling til miljøvirkningerne fra og vilkårene for det pågældende anlægs drift, herunder for modtagelsen af affald. Da de danske klappladser imidlertid ikke er godkendt ved VVM-tilladelser, ses det ikke at være muligt at komme uden om, at klaptilladelser efter havmiljølovens § 26 er screeningspligtige efter VVM-reglerne. For det andet er nævnets fortolkning næppe korrekt, selv hvis man lægger nævnets kobling mellem VVM-direktivet og affaldsdirektivet til grund. Den omtalte undtagelse i affaldsdirektivets art. 2(3) indeholder således et udtrykkeligt forbehold for "anden relevant fællesskabslovgivning", hvortil VVM-direktivet må henregnes. Dernæst gælder undtagelsen i art. 2(3) efter sin ordlyd alene, hvis det bevises, at de omhandlede sedimenter er ikke-farlige. Selv hvis man følger klagenævnets fortolkning, kan klapning således kun undtages fra VVM-direktivets bilag II, pkt. 11.b, hvis det – under hensyn til affaldsdirektivets formål – bevises, at der ikke er tale om farligt affald. Miljø- og Fødevarerklagenævnet ses imidlertid ikke at have foretaget en sådan vurdering i ovenstående sag, og tilsvarende indsigelser kan rejses mod **MRF 2021.137 Mfk**, **MRF 2021.176 Mfk** og **MRF 2021.192 Mfk**. Det kan i øvrigt bemærkes, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet efterfølgende har fastholdt sin fortolkning af VVM-direktivet i forhold til klaptilladelser i en afgørelse af 16. april 2025 (j.nr. 25/01086) om klapning af oprensningsmateriale fra Flådestation Korsør i Smålandsfarvandet. Denne afgørelse bringes på MRF på et senere tidspunkt.

Den anden bemærkning til nævnets afgørelse vedrører væsentlighedsvurderingen af påvirkningen af det marine Natura 2000-område, hvor klappladsen var beliggende. Det forekommer noget uforståeligt, at dumpning af 400.000 m³ uddybningsmateriale fra en sejlrende i et Natura 2000-område kan

*ske alene på grundlag af en væsentlighedsvurdering, hvor nævnet bl.a. henviste til eksisterende gener fra færgedrift, når man sammenholder dette med klagenævnets praksis for f.eks. vindmøller og anlægsaktiviteter på land, men også med nævnets praksis for bestående havbrug, hvor bl.a. kan nævnes **MRF 2022.212 Mjk** og klagenævnets argumentation i den præjudicielle forelæggelse for EU-Domstolen i sag C-278/21 (**MRF 2022.193**) om Onsevig Havbrug. Endelig må som en tredje bemærkning nævnes, at afgørelsen ligeledes forekommer tvivlsom i forhold til forbuddet mod forringelse af vandmiljøet i vandrammedirektivets art. 4(1)(a), når det tages i betragtning, at den kemiske tilstand for det berørte vandområde (Storebælt, syd 12 sømil) var ikke-god pga. overskridelser af miljøkvalitetskravene. Det følger af EU-Domstolens dom i sag C-535/18 (**MRF 2020.5**), at når koncentrationen af et forurenende stof overstiger det relevante kvalitetskrav, udgør enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af det pågældende stof på et enkelt repræsentativt overvågningspunkt en forringelse i strid med art. 4(1), hvilket Miljø- og Fødevarerklagenævnet i øvrigt ligeledes har lagt til grund i bl.a. **MRF 2023.78 Mjk** (Vega-sagen). Nævnets henvisning til, at koncentrationen af miljøfarlige stoffer gennemsnitligt ligger under det nedre aktionsniveau i Miljøstyrelsens klapvejledning, kan således ikke være afgørende for, om der foreligger en forringelse, hvis man følger EU-Domstolens fortolkning af vandrammedirektivet, hvor der desuden kan henvises til sag C-525/20 (**MRF 2022.14**), hvorefter også en midlertidig kortsigtet forringelse uden langsigtede konsekvenser kan udgøre en forringelse efter art. 4(1). Det kan i den forbindelse bemærkes, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet i en efterfølgende afgørelse af 11. juni 2025 (j.nr. 22/15753) har ophævet og hjemvist Miljøstyrelsens tilladelse fra september 2022 til klapning af oprensningsmateriale fra sejltrede til Gisseløre Lystbådehavn i Storebælt nord med henvisning til, at Miljøstyrelsens tilgang til beregning af koncentrationsændringer i vandområdet ikke var i overensstemmelse med vandrammedirektivet og EU-Domstolens dom i sag C-535/18 (**MRF 2020.5**), og at det dermed ikke kunne udelukkes, at klapningen ville føre til en forringelse af den kemiske tilstand i den berørte del af Storebælt. Denne afgørelse bringes på MRF på et senere tidspunkt.*

Dato: 29. oktober 2024
Sagsnummer: 24/04963
Klagenummer: 1060302
Sagsbehandler: SRA/BRDBA

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**Miljø- og
Fødevareklagenævnet**
Toldboden 2
8800 Viborg

IKKE MEDHOLD i klage over indirekte afgørelse om, at klapning ikke er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven

Tlf.: 72 40 56 00
CVR-nr.: 37795526
Nævnets e-mail:
mfkn@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

STADFÆSTELSE MED ÆNDRING af tilladelse til klapning af uddybningsmateriale på en klapplads i Storebælt

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 2, jf. § 49,¹ samt havmiljølovens § 26, jf. § 51, stk. 1, nr. 1.²

Miljø- og Fødevareklagenævnet giver ikke medhold i klage over Miljøstyrelsens indirekte afgørelse af 8. marts 2024 om, at klapning ikke er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster samtidig Miljøstyrelsens afgørelse af 8. marts 2024 om tilladelse til klapning af uddybningsmateriale på en klapplads i Storebælt, med følgende ændring af vilkår A, hvor det tilføje er anført med *kursiv*, og det bortfaldne er ~~gennemstreget~~:

”A. Tilladelsen gælder i tidsrummet ~~den 6. april 2024 til den 6. april 2026~~ *den 29. oktober 2024 til den 29. oktober 2026.*”

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet³ og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.⁴ Eventuel

¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

² Lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024 om beskyttelse af havmiljøet.

³ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

⁴ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene. Søgsmålsfristen efter miljøvurderingsloven er 6 måneder, jf. miljøvurderingslovens § 54, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 4. april 2024 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Borgergruppen for minimering af miljøskader ved klapning i danske havområder (klager).

Klager har den 21. maj, 31. maj, 13. september, 22. september, 7. oktober og 21. oktober 2024 fremsendt uddybende bemærkninger til klagen.

Klager har anført, at klapning af sediment må betragtes som et projekt til bortskaffelse af affald, jf. miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, hvorfor projektet burde have været miljøvurderet efter miljøvurderingslovens § 21. Klaptilladelsen må af den grund anses for at være ugyldig.

Klager har desuden anført, at der i tilladelsen mangler en stillingtagen til optagningen, hvorfor afgørelsen af den grund er behæftet med en retlig mangel i overensstemmelse med Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 31. maj 2024 i sagsnr. 19/04249.

Klager har endvidere anført, at klaptilladelsen medvirker til en forringelse af tilstanden for havområder, og til at områderne ikke opnår målopfyldelse inden fristen i 2027, idet klapningen vil føre til væsentlige reduktioner i området bundvegetation, bunddyr og fisk. Klapningen er dermed efter klagers opfattelse i strid med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

Herudover har klager anført, at klapningen vil medføre tildækning af fødegrundlaget for edderfugl og gråstrubet lappedykker, der er på udpegningsgrundlaget for det Natura 2000-område og fuglebeskyttelsesområde, hvori klapningen skal foregå. Dermed kan tilladelsen være i strid med bevaringsmålsætningen for området, hvorfor der ifølge klager som minimum skal udarbejdes en habitatkonsekvensvurdering, før der kan meddeles tilladelse. Tilladelsen vil af samme grund bidrage negativt til marsvinebestanden i Bælthavet, som ifølge klager i perioden 2016-2022 er faldet fra ca. 40.000 til ca. 14.000 individer bl.a. som følge af manglende føde.

Yderligere har klager anført, at der forud for beslutningen om at meddele tilladelse til klapning ikke er foretaget en tilstrækkelig vurdering af muligheden for nyttiggørelse, og at der i sagen ikke er sikret tilstrækkelig uvildighed mellem ansøger og rådgiver, når det begrundes, hvorfor forurenede sediment skal klappes i havet og ikke nyttiggøres.

Endvidere har klager anført, at Miljøstyrelsen ikke i nødvendigt omfang har vurderet kumulerede miljøeffekter fra andre klaptilladelser og andre presfaktorer, samt ved inddragelse af projektets fase 2, hvor der skal ske yderligere klapning af 350.000 m³ havbundssediment på samme klapplads.

Endelig har klager anført en række betragtninger om, at Fiskeristyrelsen ikke har bidraget i tilstrækkeligt omfang til oplysning af sagen i forbindelse med den forudgående høringsproces, at der mangler undersøgelser af status for fiskebestande i klapområdet, samt i hvor høj grad bestande påvirkes

permanent, og at uddybning af sejlrender giver større oversvømmelsesrisici for sommerhuse og kystbyer ved højvandshændelser.

2. Sagens oplysninger

2.1 Naturforhold

2.1.1 Natura 2000-område nr. 116

Klappladsen er beliggende i Natura 2000-område nr. 116 Centrale Storebælt og Vresen, og inden for fuglebeskyttelsesområde nr. 128 Smålandsfarvandet. Fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag består af arterne edderfugl og gråstrubet lappedykker.⁵

Af arter.dk⁶ fremgår det om udbredelsen af henholdsvis gråstrubet lappedykker og edderfugl, at der er enkelte observationer af gråstrubet lappedykker i og omkring klappladsen, mens edderfuglen er observeret lidt flere gange.

Om den gråstrubede lappedykkers levevis fremgår det bl.a. af DOF-basen⁷ og af arter.dk, at fuglen er en ret almindelig trækgæst i Danmark, idet de danske farvande udgør vigtige overvintringsområder for arten i Europa. Arten yngler i søer med rørsump, men opholder sig næsten udelukkende til havs uden for yngletiden, hvilket adskiller den fra de andre lappedykkerarter. Føden består primært af fisk, mens de opholder sig på havet.

Om edderfuglens levevis fremgår det af databaserne, at arten i vid udstrækning yngler i de indre danske farvande, men også i stort set alle danske fjorde og i Vadehavet. Edderfuglen yngler gerne i kolonier, især på holme og småøer i saltvand eller brakvand. De danske farvande er af særdeles stor international betydning for den nord-vesteuropæiske bestand, idet omkring 30 % af den overvintrer her. Edderfuglen lever primært af blåmuslinger, men den æder også andre muslinger, snegle, fisk, søstjerner og krebsdyr. Føden tages gerne i de mere lavvandede havområder, men arten er i stand til at dykke ned på over 20 meters dybde efter føde.

2.1.2 Vandområde nr. 215

Klappladsen er beliggende i vandområde 215 Storebælt, syd 12 sømil. Det fremgår af miljømålsbekendtgørelsen, at vandområdet er målsat til god kemisk tilstand.⁸ Der er ingen økologiske målsætninger for vandområdet.

Den konkrete tilstandsvurdering af vandområderne fremgår af et digitalt kortmateriale på Miljøministeriets MiljøGIS for vandområdeplanerne for

⁵ Det gældende udpegningsgrundlag kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside. Link til udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområder (maj 2022) her: <https://mst.dk/media/vwihkxnl/opdateret-upg-for-fuglebeskyttelsesomraader-2023-11-06-med-nye-f-omr-fra-2021plus2023-v2.pdf>.

⁶ Link hertil: <https://arter.dk/search/>.

⁷ Link hertil: <https://dofbasen.dk/danmarksfugle>.

⁸ Jf. bilag 2, tabel 3.1. Miljømål for Kystvande i bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljømål for overfladevandområde og grundvandsforekomster.

2021-2027.⁹ Baggrundsdata for Miljøstyrelsens vurderinger kan tillige tilgås via vandplandata.dk.

Om den kemiske tilstand for vandområde 215 fremgår det af vandområdeplanerne for 2021-2027, at den samlede tilstand er ikke-god, idet miljøkvalitetskravet for bly og cadmium i biota er overskredet.¹⁰

2.2 Den påklagede afgørelse

Miljøstyrelsen har den 8. marts 2024 meddelt tilladelse til Nakskov Havn til klapning af 400.000 m³ uddybningsmateriale.

Tilladelsen er meddelt med hjemmel i havmiljølovens § 26 på baggrund af en ansøgning fremsendt af Lolland Kommune den 18. maj 2020, og er gældende for en periode på 2 år fra den 6. april 2024 til 6. april 2026, jf. tilladelsens vilkår A.

Materialet skal i henhold til tilladelsens vilkår C klappes på klapplads K_050_01A, som er beliggende i det sydlige Storebælt mellem 6,5 km og 10 km fra uddybningsområdet. Tilladelsen indeholder følgende oversigtskort over klappladsens beliggenhed i forhold til uddybningsområdet:¹¹

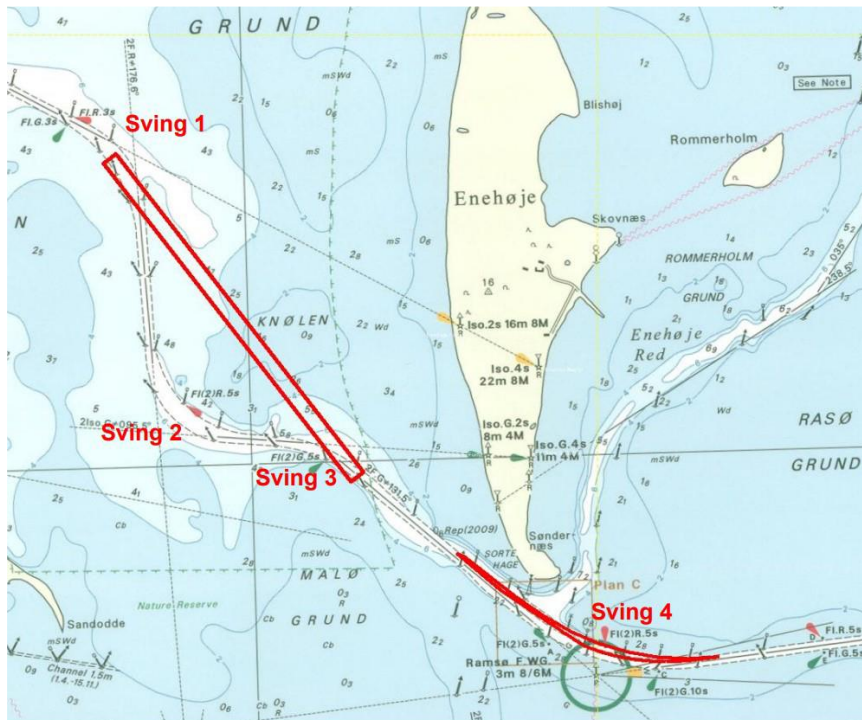

⁹ Den 15. juni 2023 offentliggjorde Miljøministeriet vandområdeplanerne for tredje planperiode (2021-2027). Se herom på Miljøstyrelsens hjemmeside – link hertil: <https://mst.dk/erhverv/rent-miljoe-og-sikker-forsyning/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplanerne-2021-2027/vandomraadeplanerne-2021-2027>.

¹⁰ Link til vandplandata for vandområde nr. 215 Storebælt, syd 12 sm: <https://vandplandata.dk/vp3endelig2022/vandomraade/kystvande/DKCOAST45>.

¹¹ Forsiden af Miljøstyrelsens afgørelse af 8. marts 2024.

Det fremgår af tilladelsen, at det materiale, der ønskes klappet, stammer fra en omlægning af sejlrenden, hvor der bortgraves materiale på en strækning på ca. 1.450 m vest for øen Enehøje (strækningen mellem sving 1 og sving 3), således at et skarpt sving (sving 2) elimineres. Herudover udvides den eksisterende sejlrende i to sving (sving 3 og sving 4). Projektet er illustreret på figuren herunder.¹²

Materialet består hovedsageligt af moræner, som er overlejret af et tyndt sedimentationslag, der hovedsageligt består af sand med dele af siltet blødbund. Uddybningen vil foregå med en spandkædemaskine eller gravemaskine ("backhoe dredger"), som begge er egnede til at opsamle materialet i næsten intakte lerklumper.

Miljøstyrelsen har i afgørelsen bemærket, at uddybningsaktiviteten er omfattet af en tilladelse til omlægning og udvidelse af sejlrenden meddelt af Kystdirektoratet den 19. oktober 2022, og at miljøkonsekvenserne ved gravearbejdet er behandlet i denne afgørelse. Miljøstyrelsen henviser derfor i klaptilladelsen til den miljøkonsekvensrapport, der blev udarbejdet i forbindelse med uddybningsprojektet, som også indeholder en vurdering af påvirkningerne på miljøet ved klappning, herunder en spildmodellering af materialer i forbindelse med opgravning og klappning. Miljøstyrelsen henviser desuden til, at der i miljøkonsekvensrapporten er beskrevet en række forudsætninger for uddybningsprojektet. Idet disse forudsætninger er indeholdt i vurderingerne, er det forudsat, at de overholdes i forbindelse med udførelsen af det samlede projekt. Det gælder bl.a., at anlægsarbejdet såvel

¹² Figur 2 i Miljøstyrelsens afgørelse af 8. marts 2024.

som fremtidig oprensning kun vil foregå i vinterhalvåret i perioden 1. oktober-31. marts. Miljøstyrelsen har på den baggrund i klaptilladelsen fastsat vilkår om, at klapning alene må foregå i månederne oktober, november, december, januar, februar og marts (vilkår L).

I forhold til klappmaterialets forureningsgrad fremgår det af tilladelsen, at der er udtaget prøver af de øverste 30 cm af havbunden fra fem delområder i det samlede projektområdet. Prøverne er herefter analyseret for tørstof og glødetab, TBT, PAH'ere og de mest forekommende tungmetaller. Analyseresultaterne fremgår af Miljøstyrelsens tilladelse.¹³

Stof	Vurdering af klappmaterialets forureningsgrad		
	Vægtet gennemsnitlig koncentration for klappmateriale i 5 delområder Grøn – overholdt Rød – ikke overholdt Hvid – ikke defineret	Nedre aktionsniveau	Øvre aktionsniveau
Tørstofindhold (TS)% af prøve	76,2		
Glødetab (GT)% af tørstof	1,1		
Arsen mg/kg TS	1,7	20	60
Bly mg/kg TS	3,7	40	200
Cadmium mg/kg TS	0,1	0,4	2,5
Krom mg/kg TS	2,9	50	270
Kobber mg/kg TS	5,1	20	90
Kviksølv mg/kg TS	0,02	0,25	1
Nikkel mg/kg TS	3,1	30	60
Tributyltin (TBT) mg/kg TS	0,002	0,007	0,200
Zink mg/kg TS	13,2	130	500
Sum af 9 PAH'ere mg/kg TS	0,1	3	30
Anthracen mg/kg TS	0,0041		
Fluoranthren mg/kg TS	0,0200		
Benz(a)anthracen mg/kg TS	0,0104		
Benz(g,h,i)perylene mg/kg TS	0,0147		
Benz(a)pyren mg/kg TS	0,0119		
Chrysen mg/kg TS	0,0116		
Indeno(1,2,3-cd)pyren mg/kg TS	0,0136		
Pyren mg/kg TS	0,0150		
Phenanthren mg/kg TS	0,0106		

Analyserne viser, at det vægtede gennemsnit for indholdet af miljøfarlige stoffer i de fem delområder ligger under nedre aktionsniveau for alle de stoffer, der er analyseret for. Miljøstyrelsen har på den baggrund i klaptilladelsen vurderet, at den ansøgte klapning ikke vil medføre yderligere forringelse af tilstanden i vandområde 215, ligesom klapningen ikke vil hindre, at vandområdet opnår miljømålet om god kemisk tilstand.

Om projektets påvirkning på udpegningsgrundlaget på fuglebeskyttelsesområde nr. 128 fremgår det af tilladelsen, at klapningen, som følge af spredning af sediment i vandfasen, vil udgøre en lille og midlertidig påvirkning i form af nedsat sigtbarhed for havfugle, der jager fisk, herunder gråstrubet lappedykker. Denne art har størst tæthed i fuglebeskyttelsesområdet nord for Lolland og vurderes derfor ikke væsentligt påvirket som følge af sedimentspredningen i vandfasen. I forhold til edderfugl, der primært lever af bunddyr som muslinger, krebs og orme, vurderes en midlertidig nedsat sigtbarhed i vandet heller ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af fuglenes fødesøgning.

¹³ Tabel 3 i Miljøstyrelsens afgørelse af 8. marts 2024.

Den ansøgte klapning vil herudover kunne medføre en påvirkning på fuglene i de perioder, hvor klapningen foregår, idet fuglene vil blive forstyrret af de motorpramme, som sejler uddybningsmaterialet ud til klappladsen. Idet klapningen foregår i vinterhalvåret, vil det efter Miljøstyrelsens opfattelse ikke have betydning for fugle i fældning, som foregår i sensommeren. Det vurderes, at særligt edderfugl, som optræder i store flokke, herunder også i den sydlige del af fuglebeskyttelsesområdet ved klappladsen i vinterperioden, vil kunne blive forstyrret som følge af aktiviteterne, mens de foregår. Forstyrrelsesafstanden vil variere med støjudbredelsen under de forskellige vejrforhold og vil kunne udgøre 1-2 km. Det vurderes på den baggrund, at projektet kan indebære en lille og midlertidig påvirkning af rastende havfugle i den sydligste del af fuglebeskyttelsesområdet. Denne påvirkning vil dog ikke have en længerevarende effekt på arternes mulighed for raste og fødesøgning, og vurderes derfor af Miljøstyrelsen som værende ubetydelig for fuglebeskyttelsesområdets arter.

Særligt i forhold til bilag IV-arten marsvin fremgår det af tilladelsen, at marsvin kan befinde sig i området omkring klappladsen, og derfor som følge af klapningen vil kunne blive udsat for lydtryk, som ligger over den anbefalede tærskelværdi for adfærdsændringer. Støj fra klapfartøjer er primært skibsstøj, der ofte stiger langsommere i lydniveau, og idet der i forvejen er et moderat niveau af skibstrafik i området i form af bl.a. fragtskibe, er det Miljøstyrelsens vurdering, at marsvinene formentlig vil være tilvænede denne form for støjpåvirkning, og derfor ikke vil påvirkes væsentligt af den ansøgte klapning. Idet klapningen tidsmæssigt er begrænset til vintersæsonen, og i øvrigt vurderes ikke at ville medføre langvarige forandringer på havbunden, vil både fisk og pattedyr efter styrelsens vurdering hurtigt kunne genoptage deres færden i området efter endt klapning. Hverken marsvin eller de fisk, som udgør deres fødegrundlag, vurderes således at blive påvirket i et sådant omfang, at fødeudbuddet for marsvin forringes, idet de blot midlertidigt vil flytte sig fra sedimentfanerne i den tid, hvor arbejdet pågår. Klapning i det ansøgte område forventes derfor ikke at kunne få en væsentlig fortrængningseffekt eller være en trussel for marsviner med kalve. Miljøstyrelsen påpeger, at de marsvin, der befinder sig i området omkring klappladsen, er en del af bælthavsbestanden, der har oplevet væsentlig nedgang siden 2016. Det er dog styrelsens opfattelse, at årsagen til nedgangen ikke skyldes aktiviteter som klapning, men skyldes bifangst af marsvin i fiskegarn.

Om Miljøstyrelsens vurdering af klappladsen og de kumulative effekter fremgår det af tilladelsen, at klapplads K_050_01A, ud over klapning af sedimentet fra det ansøgte projekt, tillige benyttes til klapning af oprensings- og uddybningsmaterialer fra fem andre havneprojekter. Den samlede klapmængde, inklusiv det ansøgte, vil over de næste 5 år være 441.000 m³. Derudover ligger der to klappladser i en afstand af henholdsvis 6,5 km og 10 km fra den pågældende klapplads, som efter styrelsens opfattelse alene bidrager med ubetydelige kumulerede effekter særligt på grund af

strømretning og afstand. Det klappede havbundsmateriale vil for størstedelen blive på klappladsen, dels som følge af strømforholdene, dels idet materialet primært består af lerklumper. Der er i klaptilladelsen fastsat vilkår om, at der som følge af klapningen ikke må ske dybdeforringelser i klapområdet til under 9,0 m i forhold til middelvandstand (vilkår D), og at klapmaterialet skal spredes jævnt på klappladsen og ikke må indeholde større faste genstande eller affald (vilkår E). Størstedelen af klappladsen har dybder af 10-12,5 m. Dertil kommer, at der ikke er aktuelle afgørelser om råstofindvinding på søterritoriet i Langelandsbæltet, og dermed ingen mulige kumulerede effekter fra suspendede partikler i vandsøjlen. Det er på den baggrund Miljøstyrelsens samlede vurdering, at klaptilladelsen med de heri fastsatte vilkår, vil være acceptabel og i overensstemmelse med den gældende lovgivning og praksis.

I forhold til vurderingen af egnede nyttiggørelsesmuligheder for det optagne havbundsmateriale fremgår det af tilladelsen, at ansøger i forbindelse med sagens behandling har oplyst, at der ikke er identificeret muligheder for nyttiggørelse, primært på grund af de geotekniske egenskaber af materialerne, idet marint moræneler har begrænset potentiale. Ansøger har imidlertid efter anmodning fra Miljøstyrelsen udarbejdet et notat, hvori et teoretisk scenarie, hvor Femern Bælt kunne modtage materialerne og indbygge dem i forbindelse med opfyldningen, er behandlet (vedlagt klaptilladelsen som bilag 4). Det konkluderes i notatet, at et sådant projekt – forudsat at det ville kunne gennemføres – ville være væsentligt dyrere (meromkostning på ca. 48-110 mio.kr.), og ikke ville medføre et bedre samlet miljømæssigt resultat. Miljøstyrelsen har på den baggrund vurderet, at ansøger har foretaget de relevante undersøgelser af mulighederne for at nyttiggøre materialet, og at det er godtgjort, at der i den aktuelle sag ikke er nyttiggørelsesmuligheder, som fører til, at styrelsen kan stille krav herom.

2.3 Miljøstyrelsens bemærkninger til klagen

Miljøstyrelsen har den 17. maj 2024 fremsendt bemærkninger til klagen, hvori der i hovedsagen henvises til de oplysninger og vurderinger, der fremgår af den påklagede afgørelse. Styrelsen har samtidig påpeget, at Miljø- og Fødevareklagenævnet har forholdt sig til spørgsmålet om miljøvurdering af klaptilladelser, og at styrelsen blot følger denne praksis. Det understreges i øvrigt, at det netop er ansøgers opgave at undersøge og redegøre for nyttiggørelsesmulighederne, jf. klapbekendtgørelsens § 5, stk. 2, litra 10. Særligt i forhold til klagepunktet om vurderingen af kumulerede miljøeffekter har styrelsen gjort opmærksom på, at der ikke foreligger et aktuelt projekt om fase 2, og at styrelsen end ikke har modtaget en ansøgning herom endnu.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

1. Om klapning er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven
2. Omfanget af den påklagede afgørelse
3. Påvirkning af vandområde 215
4. Påvirkning af Natura 2000-område nr. 116
5. Påvirkning af bilag IV-arten marsvin
6. Muligheden for nyttiggørelse af optagningsmaterialet
7. Tilladelsens gyldighedsperiode

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af Miljøstyrelsens afgørelse.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Havmiljølovens § 25 indeholder et generelt forbud mod dumpning af stoffer eller materialer, bortset fra dumpning af optaget havbundsmateriale.

I henhold til havmiljølovens § 26, stk. 1, kan miljøministeren meddele tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale. Denne beføjelse er delegeret fra miljøministeren til Miljøstyrelsen.¹⁴

I vurderingen af en ansøgning om tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale skal indgå de forhold og hensyn, der er anført i havmiljølovens bilag 1, jf. lovens § 26, stk. 2. Der må kun meddeles tilladelse til dumpning af havbundsmateriale, såfremt havbundsmaterialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af de i bilag 2 nævnte stoffer og materialer og såfremt disse ikke er tilført havbundsmaterialet med henblik på bortskaffelse, jf. havmiljølovens § 26, stk. 3.

Miljøstyrelsen kan i henhold til havmiljølovens § 26, stk. 4, til brug for vurderingen i stk. 2 og 3 stille krav om, at ansøgeren for egen regning lader foretage analyser af havbundsmaterialet, herunder udarbejder en miljøkonsekvensvurdering.¹⁵

Tilladelse til dumpning af havbundsmateriale skal i henhold til havmiljølovens § 27, stk. 1, være tidsbegrænset og angive, hvilke stoffer eller materialer, der omfattes af tilladelsen, den samlede mængde, positionen for dumpningen og tilladelsens udløbsdato. Endvidere kan der i tilladelsen stilles vilkår om bl.a. fremgangsmåden, herunder om optagning og udlægning, tilsyns- og sikkerhedsforanstaltninger og indberetning.

¹⁴ Jf. § 15, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

¹⁵ Jf. § 15, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

I henhold til havmiljølovens § 28 kan Miljøministeren fastsætte nærmere regler om tilladelsesordningen for dumpning af havbundsmateriale, herunder om ansøgningens indhold, om miljøkonsekvensvurdering, herunder om inddragelse af offentligheden, om prøveudtagning og analyser af havbundsmateriale og om vurdering og behandling af sager efter § 26.

Havmiljølovens bilag 1 indeholder en liste over forhold, der skal vurderes i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse til klapning, herunder bl.a. relevante sedimentforhold, klapmetode og optagningsmetode, relevante vandforhold, herunder spredning (f.eks. strøm, tidevand). Derudover fremgår det, at det generelt skal overvejes, om der er et tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for en vurdering af følgerne af den ansøgte klapning, jf. bilag 1, punkt B, nr. 4, 5 og 8.

Der er fastsat nærmere regler for administrationen af klaptilladelser i klappbekendtgørelsen,¹⁶ der er udstedt bl.a. med hjemmel i havmiljølovens § 28. Der er tillige udarbejdet en vejledning (klapvejledningen).¹⁷

Det følger af klappbekendtgørelsens § 5, stk. 2, nr. 8 og nr. 9, at en ansøgning om tilladelse omfattet af bekendtgørelsen skal indeholde oplysninger om valg af metode ved optagning af sedimenterne eller oprensnings- og uddybningsmaterialerne og valg af metode ved placering af sedimenterne eller oprensnings- og uddybningsmaterialerne.

Miljøstyrelsen skal i henhold til bekendtgørelsens § 7, stk. 1, foretage en vurdering af sedimentets eller oprensnings- og uddybningsmaterialernes forureningsgrad. I det omfang oprensnings- og uddybningsmaterialer ikke skal videreføres ved bypass eller nyttiggøres, tager Miljøstyrelsen i henhold til bekendtgørelsens § 7, stk. 4, stilling til, om der skal gives tilladelse til klapning.

Miljøstyrelsen kan i henhold til bekendtgørelsens § 10 fastsætte en række vilkår i tilladelsen til klapning, herunder om optagnings- og klapmetode, jf. § 10, stk. 2, nr. 6 og nr. 7.

Til brug for vurderingen af materialernes forureningsgrad er der i klapvejledningens tabel 2 fastsat vejledende aktionsniveauer for en række af de stoffer, der er anført i havmiljølovens bilag 2. Det fremgår af vejledningen (afsnit 4.5), at såfremt havbundsmaterialet ligger under det nedre aktionsniveau, kan det altid tillades klappet, idet de nedre aktionsniveauer i princippet er lig et niveau, der svarer til ubetydelige koncentrationer, hvor der ikke forventes effekter.

¹⁶ Bekendtgørelse nr. 516 af 23. april 2020 om bypass, nyttiggørelse og klapning af optaget havbundsmateriale.

¹⁷ By- og Landskabsstyrelsens vejledning nr. 9702 af 20. oktober 2008 om Dumpning af optaget havbundsmateriale – klapning.

3.2.2 Ad 1) Om projektet er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven

Miljøstyrelsen har den 8. marts 2024 meddelt tilladelse til Nakskov Havn til klapning af 400.000 m³ uddybningsmateriale på en klapplads i Storebælt. Tilladelsen udgør samtidig en indirekte afgørelse om, at det ansøgte projekt ikke er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven og derfor ikke skal screenes.

Klager har i sagen anført, at klapning af havbundssediment må betragtes som et projekt til bortskaffelse af affald i henhold til miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, hvorfor projektet burde have være screenet efter miljøvurderingslovens § 21.

Efter miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, nr. 2, finder loven anvendelse på projekter omfattet af bilag 1 og 2, jf. dog § 4. Bilag 1 og 2 til miljøvurderingsloven angiver dermed udtømmende, hvilke projekter, der er eller kan være omfattet af krav om miljøvurdering.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at klapning i sig selv ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at klapning ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, om anlæg til bortskaffelse af affald. Det fremgår således af affaldsdirektivets artikel 2(3), at direktivet ikke omfatter sedimenter, der flyttes inden for overfladevand med henblik på forvaltning af vand og vandveje eller for at forhindre oversvømmelse eller afbøde virkningerne af oversvømmelse og tørke eller landindvinding, hvis det bevises, at sedimenterne er ikke-farlige.¹⁸

EU-Kommissionen har udarbejdet en vejledning til fortolkning af affaldsdirektivet.¹⁹ Generelt om undtagelserne i affaldsdirektivets artikel 2 fremgår det, at:

“A distinction must be drawn between exclusions, on the one hand, and either specific rules for particular instances or the management of particular categories of waste as laid down in specific EU Directives that are supplementary to the WFD, as provided for in Article 2(4) WFD. These Directives on waste treatment operations or on waste streams complement the WFD in their scope. With regard to the WFD, each specific directive has *lex specialis* status. In cases where the definitions in these Directives depart from those in the WFD (see e.g. the definition of ‘treatment’ in the ELV Directive 2000/53/EC, or the definition of ‘recycling’ in the Packaging Directive 94/62/EC), the definitions of the specific directives apply.^[footnote] The

¹⁸ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver.

¹⁹ EUROPEAN COMMISSION Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste, June 2012. Link til vejledningen her: https://ec.europa.eu/environment/pdf/waste/framework/guidance_doc.pdf.

WFD, however, applies in all cases that are not subject to an exhaustive rule or other exclusion by a specific Directive.”

Det fremgår ikke af VVM-direktivet, at affaldsdirektivets undtagelser ikke finder anvendelse på direktivet.

Af EU-Kommissionens vejledning til fortolkning af affaldsdirektivet fremgår særligt om direktivets artikel 2(3):

”2.6 Dredging sediments exclusion (Article 2(3) WFD)

2.6.1 Subject and background

The exclusion of Article 2(3) WFD relates ‘without prejudice to obligations under other relevant Community legislation’ to ‘sediments relocated inside surface waters for the purpose of managing waters and waterways or of preventing floods or mitigating the effects of floods and droughts or land reclamation (...) if it is proved that the sediments are non-hazardous’.

Obligations under other Community legislation, namely arising from the Water Framework Directive, are not affected by the exclusion.

2.6.2 Requirements for sediments

Non-hazardous dredging sediment is excluded from the scope of the WFD only where it is put elsewhere within surface waters for the purposes (only) of:

- managing waters and waterways;
- preventing floods;
- mitigating the effects of floods and droughts; or
- land reclamation.

Excluded is sediment from dredging. Thus, the exclusion for the purpose of managing waters, etc. applies not to the dredging but to the relocation of the sediment. If sediments are further used outside water bodies, the criteria for exclusion under Article 2(3) WFD are not fulfilled and waste management legislation applies. In all cases the sediments must be nonhazardous, taking into account the criteria of Article 3(2) WFD.”

Klapning er defineret i klapbekendtgørelsens § 2, nr. 3, som dumpning af oprensnings- og uddybningsmateriale.

Oprensnings- og uddybningsmateriale er i bekendtgørelsens § 2, nr. 4 defineret som havbundsmateriale, der fremkommer ved oprensning eller uddybning af havne og sejlrender, eller når der i andre tilfælde er brug for oprensning eller uddybning på søterritoriet, jf. § 20 c i lov om råstoffer. Dette omfatter alle tilfælde, hvor der er behov for at fjerne havbundsmateriale for at vedligeholde eller forøge vanddybden eller for at anbringe et

anlæg mv. på havbunden, og hvor fjernelsen er tilladt, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 4, i lov om kystbeskyttelse mv., § 2, stk. 2, i lov om havne, eller lovgivningen i øvrigt.

Klapning forudsætter i henhold til havmiljølovens § 26, stk. 3, at havbundsmaterialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af de miljøfarlige stoffer og materialer, der er anført i lovens bilag 2.

Affaldsdirektivets artikel 2(3) sammenholdt med reglerne i havmiljøloven og klapbekendtgørelsen må derfor efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering forstås sådan, at oprensnings- og uddybningsmateriale, der klappes i henhold til havmiljølovens § 26, er undtaget fra affaldsdirektivet, hvorfor der ikke kan være tale om anlæg til bortskaffelse af affald. Det er endvidere nævnets vurdering, at undtagelsen efter affaldsdirektivet også finder anvendelse på affaldsbegrebet, som dette er anvendt i VVM-direktivet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker herudover, at klapning heller ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 10, litra l, om opfyldning på søterritoriet, da der ved opfyldning efter dette bilagspunkt alene skal forstås opfyldning med henblik på landindvinding, hvilket der ikke er tale om, i den konkrete sag.²⁰

3.2.3 Ad 2) Omfanget af den påklagede afgørelse

Klager har anført, at der i den påklagede tilladelse mangler en stillingtagen til optagningen, hvorfor afgørelsen allerede af den grund er behæftet med en retlig mangel.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker hertil, at en afgørelse efter havmiljølovens § 26 skal omfatte både optagningen og dumpningen af havbundssedimentet, uanset om optagningen er en uddybning eller en oprensning, hvis optagningen sker med henblik på dumpning (klapning).²¹ I tilfælde, hvor en optagning i form af uddybning af et havnebassin eller en sejlrende er blevet tilladt med hjemmel i enten havnelovens § 2 eller kystbeskyttelseslovens § 16 a, skal tilladelsesmyndigheden derfor i forbindelse med en parallel tilladelse med hjemmel i havmiljølovens § 26 sikre, at kravene i havmiljøloven er opfyldt, herunder særligt de fastlagte aktionsniveauer i forhold til dumpningen. Myndigheden kan i den forbindelse inddrage de oplysninger, der måtte fremgå af øvrige myndigheders vurderinger og afgørelser, herunder eventuelle vurderinger, der er foretaget i forbindelse med en optagning, som er baseret på en anden regulering end havmiljøloven, såfremt de anførte oplysninger er relevante og tilstrækkelige.

²⁰ Jf. afsnit 3.3.2.2 i de almindelige bemærkninger til forslag nr. L147 til Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), som fremsat den 3. marts 2016. Se desuden tilsvarende i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 8. april 2021 i sagsnr. 18/05061.

²¹ Jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 21. oktober 2024 i sagsnr. 24/08921.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at uddybningsaktiviteten er omfattet af en tilladelse til omlægning og udvidelse af sejlrenden meddelt af Kystdirektoratet den 19. oktober 2022 med hjemmel i kystbeskyttelseslovens § 16 a. Det fremgår videre, at Miljøstyrelsen i den påklagede tilladelse til klapning har inddraget de vurderinger fra Kystdirektoratets tilladelse og den miljøkonsekvensrapport, der er udarbejdet i forbindelse med uddybningsprojektet, som efter styrelsens opfattelse er relevante i forhold til at vurdere, hvorvidt reglerne i havmiljøloven er opfyldt, herunder særligt de udførte sedimentanalyser til brug for vurderingen af indholdsstoffer i relation til aktionsniveauerne i klapvejledningen, samt den udførte spildmodellering.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at der i forhold til den konkrete klaptilladelse efter havmiljølovens § 26, som meddelt af Miljøstyrelsen den 8. marts 2024, ikke foreligger en retlig mangel.

3.2.4 Ad 3) Påvirkning af vandområde 215

Det følger af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1,²² at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administrationen af lovgivningen i øvrigt skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Det følger af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at myndigheden kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter bekendtgørelsens § 8, stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at det af vandplandata.dk for vandområdeplanerne 2021-2027 fremgår, at den samlede kemiske tilstand i vandområde 215 Storebælt, syd 12 sømil er ikke-god, idet miljøkvalitetskravene for bly og cadmium i biota er overskredet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer desuden, at der i forbindelse med behandlingen af uddybningsprojektet er foretaget analyser af det materiale, der ønskes klappet, som viser, at indholdet af miljøfarlige stoffer,

²² Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

som et vægtet gennemsnit for det enkelte stof, ligger markant under nedre aktionsniveau, som fastsat i klapvejledningen. Dermed ligger indholdet af miljøfarlige stoffer tillige under miljøkvalitetskravene for de stoffer, hvor der er fastsat et sådant krav, herunder bly og cadmium.²³

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at klapningen ikke vil medføre en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 215, og dermed ikke vil være til hinder for opfyldelsen af målet om god kemisk tilstand i vandområdet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at klager har anført, at Miljøstyrelsen ikke i nødvendigt omfang har vurderet kumulerede miljøeffekter fra andre klaptilladelser og andre presfaktorer, herunder ved inddragelse af projektets fase 2, hvor der skal ske yderligere klapning af havbundssediment på samme klapplads.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at det af den påklagede afgørelse fremgår, at Miljøstyrelsen i vurderingen af den tilladte klapnings påvirkning af vandområdet har inddraget det forhold, at klappladsen tillige benyttes til klapning af oprensings- og uddybningsmaterialer fra fem andre havneprojekter, der til sammen bidrager med en klapmængde på 41.000 m³. Styrelsen har desuden vurderet, at der fra to klappladser beliggende i en afstand af mellem 6,5 km og 10 km fra den aktuelle klapplads alene vil være ubetydelige kumulerede effekter særligt på grund af strømretning og afstand. Styrelsen har herudover oplyst, at der ikke er aktuelle afgørelser om råstofindvinding på søterritoriet i Langelandsbæltet. Nævnet er ikke bekendt med øvrige projekter i området omkring klappladsen, der kunne være relevante for vurderingen af kumulative påvirkninger, hvorfor nævnet ikke finder grundlag for at betvivle, at Miljøstyrelsen i forbindelse med den meddelte tilladelse har taget tilstrækkeligt stilling til eventuelle kumulative påvirkninger fra øvrige relevante kilder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i den forbindelse, at nævnet er enig med Miljøstyrelsen i, at der i vurderingen af påvirkningen fra øvrige kilder alene skal tages højde for godkendte aktiviteter, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5, og dermed ikke eventuelle fremtidige faser af et større og sammenhængende projekt, såfremt der endnu ikke er meddelt konkret tilladelse hertil. Tilsvarende har nævnet med denne afgørelse alene taget stilling til den del af det samlede projekt, der er omfattet af den påklagede tilladelse, og som der dermed konkret er meddelt tilladelse til.

²³ Bekendtgørelse nr. 796 af 13. juni 2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

3.2.5 Ad 4) Påvirkning af Natura 2000-område nr. 116

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, 1. pkt., jf. § 7, stk. 11, nr. 1,²⁴ at der før der træffes afgørelse om tilladelse efter havmiljølovens § 26, stk. 1, skal foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der i henhold til habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte.

Vurderingerne efter bestemmelsens stk. 1 og 2 skal fremgå af afgørelsen, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Bestemmelsen i habitatbekendtgørelsens § 6 implementerer bl.a. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3,²⁵ der har følgende ordlyd:

”Stk. 3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de - hvis det anses for nødvendigt - har hørt offentligheden.”

EU-Domstolen fortolker bestemmelsen sådan, at myndigheden skal foretage en vurdering af, om det kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke den udpegede lokalitets gunstige bevaringsstatus væsentligt (væsentlighedsvurdering). Hvis en sådan påvirkning på baggrund af objektive kriterier ikke kan udelukkes, skal der, såfremt projektet ønskes fremmet, foretages en nærmere vurdering (konsekvensvurdering).²⁶

Om den indledende væsentlighedsvurdering har EU-Domstolen udtalt, at når en plan eller et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for en lokalitets forvaltning, risikerer at skade bevaringsmålsætningen for lokaliteten, skal planen eller projektet anses for at kunne påvirke denne

²⁴ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

²⁵ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

²⁶ Jf. EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 45.

lokalitet væsentligt. Bedømmelsen af nævnte risiko skal foretages i lyset af den i en sådan plan eller et sådant projekt omhandlede lokalitets særlige kendetegn og miljømæssige vilkår.²⁷

Forsigtighedsprincippet spiller en central rolle og skal anvendes både i den foreløbige vurdering af, om en plan eller et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan antages at påvirke et beskyttet område væsentligt, og i en eventuel konsekvensvurdering.²⁸

Miljøstyrelsen har i den påklagede afgørelse vurderet, at den tilladte klappning ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-område nr. 116, hvori klappningen foregår, idet de arter, der er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 128, vurderes ikke at ville blive påvirket væsentligt. Miljøstyrelsen har i vurderingen lagt vægt på, at klappningen, som følge af spredning af sediment i vandfasen og som følge af skibstrafikken i området, vil udgøre en lille og midlertidig påvirkning i form af nedsat sigtbarhed for havfugle, der jager fisk, samt mindre, periodevise forstyrrelser af rastende havfugle i den sydligste del af fuglebeskyttelsesområdet. Idet påvirkningen ikke vil have en længerevarende effekt på arternes mulighed for raste og fødesøgning, vurderes projektet at være ubetydelig for fuglebeskyttelsesområdets arter.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at arterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet ikke påvirkes væsentligt, og at der derfor ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at der i væsentlighedsvurderingen er inddraget relevant viden og tilgængelige oplysninger om arternes konkrete levesteder og fødesøgningsområder. Nævnet har desuden lagt vægt på, at klappningen tidsmæssigt er begrænset og i øvrigt vurderes ikke at ville medføre varige forandringer, hvorfor fuglene hurtigt vil kunne genoptage raste og fødesøgning i området efter endt klappning. Nævnet bemærker i øvrigt, at der i forvejen er forstyrrelser i området i form af en færgerute, der krydser ind over projektområdet.

3.2.6 Ad 5) Påvirkning af bilag IV-arten marsvin

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, jf. § 7, at der ikke kan gives tilladelse efter havmiljølovens § 26, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Vurderingen i forhold til bilag IV-arter skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at bilag IV-arten marsvin kan finde sig i området omkring klapppladsen. Miljøstyrelsen har i tilladelsen

²⁷ Jf. EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 49.

²⁸ Jf. EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 44 og 58.

vurderet, at marsvin ikke vil påvirkes væsentligt af den ansøgte klapning, idet der i forvejen er et moderat niveau af skibstrafik i området. Idet klapningen tidsmæssigt er begrænset til vintersæsonen, og i øvrigt vurderes ikke at ville medføre langvarige forandringer på havbunden, vil både fisk og pattedyr desuden efter styrelsens vurdering hurtigt kunne genoptage deres færden i området efter endt klapning. Hverken marsvin eller de fisk, som udgør deres fødegrundlag, vurderes derfor at blive påvirket i et sådant omfang, at fødeudbuddet for marsvin forringes, idet de blot midlertidigt vil flytte sig fra sedimentfanerne i den tid, hvor arbejdet pågår.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at projektet ikke vil medføre en beskadigelse eller ødelæggelse af den økologiske funktionalitet af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesareal for de marsvin, der måtte være i området. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at klapningen tidsmæssigt er begrænset og i øvrigt vurderes ikke at ville medføre varige forandringer, hvorfor både fisk og pattedyr hurtigt vil kunne genoptage deres færden og fødesøgning i området efter endt klapning. Nævnet bemærker i øvrigt, at der i forvejen er forstyrrelser i området i form af en færgerute, der krydser ind over projektområdet.

3.2.7 Ad 6) Muligheden for nyttiggørelse af optagningsmaterialet

Det følger af klapbekendtgørelsens § 3, stk. 1, at administrationen af kystbeskyttelseslovens § 16 b, stk. 1, nr. 1 og nr. 2 (bypass og nyttiggørelse af oprensnings- og uddybningsmaterialer),²⁹ råstoflovens § 20 b, stk. 1 (nyttiggørelse af oprensnings- og uddybningsmaterialer),³⁰ samt havmiljølovens § 26 (klapning), skal ske i overensstemmelse med følgende hierarki – 1) bypass, 2) nyttiggørelse og 3) klapning.

Efter § 3, stk. 2, kan hierarkiet fraviges i særlige tilfælde. Anvendelsen af hierarkiet og fravigelser herfra skal ske med henblik på at opnå det bedste samlede miljømæssige resultat og under hensyn til almindelige forvaltningsretlige principper.

Proceduren i forbindelse med hierarkiet er nærmere beskrevet i klapbekendtgørelsens § 7. Det følger af § 7, stk. 4, at i det omfang oprensnings- og uddybningsmaterialer ikke skal videreføres ved bypass eller nyttiggøres, tager Miljøstyrelsen stilling til, om der skal gives tilladelse til klapning.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det er en forudsætning for at få tilladelse til klapning, at ansøgeren dokumenterer, at materialet ikke kan nyttiggøres, eller at dette vil være uforholdsmæssigt dyrt.³¹

²⁹ Lovbekendtgørelse nr. 73 af 18. januar 2024 om kystbeskyttelse mv.

³⁰ Lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 om råstoffer.

³¹ Jf. de specielle bemærkninger til råstoflovens § 20 b, stk. 4 og 5, i forslag nr. L85 til Lov om ændring af lov om råstoffer, lov om kystbeskyttelse og lov om havstrategi, som fremsat den 27. november 2014.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at ansøger i forbindelse med sagens behandling har oplyst, at der ikke er identificeret muligheder for nyttiggørelse, primært på grund af de geotekniske egenskaber af materialerne, idet marint moræneler har begrænset potentiale. Ansøger har imidlertid efter anmodning fra Miljøstyrelsen udarbejdet et notat, hvori et teoretisk scenarie, hvor Femern Bælt kunne modtage materialerne og indbygge dem i forbindelse med opfyldningen, er behandlet. Det konkluderes i notatet, at et sådant projekt, forudsat at det ville kunne gennemføres, ville være væsentligt dyrere (meromkostning på ca. 48-110 mio.kr.), og ikke ville medføre et bedre samlet miljømæssigt resultat. Miljøstyrelsen har på den baggrund vurderet, at ansøger har foretaget de relevante undersøgelser af mulighederne for at nyttiggøre materialet, og at det er godtgjort, at der i den aktuelle sag ikke er nyttiggørelsesmuligheder, som fører til, at styrelsen kan stille krav herom.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at der i den konkrete sag er foretaget en tilstrækkelig undersøgelse af mulighederne for nyttiggørelse af optagningsmaterialet forud for meddelelse af tilladelse til klapning. Nævnet har ved vurderingen særligt lagt vægt på oplysningerne om materialets egnethed til nyttiggørelse. Nævnet bemærker i den forbindelse, at der efter nævnets vurdering må overlades Miljøstyrelsen et vist skøn i vurderingen af, om konkret havbundsmateriale kan nyttiggøres, og at det i forhold til ansøger rimeligvis må forlanges, at kun aktuelle og realistiske nyttiggørelsesmuligheder undersøges nærmere i forbindelse med en konkret ansøgning om tilladelse til klapning.

3.2.8 Ad 7) Tilladelsens gyldighedsperiode

Idet der er tale om en tidsbegrænset tilladelse gældende i 2 år, jf. vilkår A, og klagen har opsættende virkning, jf. havmiljølovens § 53, stk. 2, ændrer Miljø- og Fødevareklagenævnet tilladelsens gyldighedsperiode svarende til en forlængelse med nævnets sagsbehandlingstid.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2 og stk. 3.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet giver ikke medhold i klage over Miljøstyrelsens indirekte afgørelse af 8. marts 2024 om, at klapning ikke er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster samtidig Miljøstyrelsens afgørelse af 8. marts 2024 om tilladelse til klapning af uddybningsmateriale på en klappads i Storebælt, med følgende ændring af vilkår A, hvor det tilføje er anført med *kursiv*, og det bortfaldne er ~~gennemstreget~~:

"A. Tilladelsen gælder i tidsrummet ~~den 6. april 2024 til den 6. april 2026~~ den 29. oktober 2024 til den 29. oktober 2026."

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Miljøstyrelsen (Erhverv, j.nr. 2020-18267) samt for klager via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på <https://mfkn.naevneneshus.dk>. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Birgitte Egelund Olsen
Formand